

ביאורים

השלום שמשכין המשיח באנושות, לא נועד לטשטש את ההבדלים בין אדם לאדם. השלום של המשיח מברר את התפקיד ואת השליחות של האנשים השונים, כדי שיוכלו לפעול בהרמוניה ולתרום, כל אחד מכישורו המיוחד, לטובת הכלל. לכן המשיח יברר את הייחוס של כל אדם מישראל לשבט שלו, שמבטא כוח מיוחד בתוך עם ישראל. כל אדם יבין מהו המסלול שלו בעבודת ה' ובבניין העם. בלב האומה ימצאו הכוהנים והלוויים, ומכוחם יינק כל שבט את הרוח כדי למלא את הייעוד הייחודי שלו.

היה ניתן לחשוב שהיהדות מייחסת חשיבות רבה למשיח, מתוך אינטרסים שונים כגון - אינטרס לאומי פוליטי, כחלק משאיפת היהודים להשתלט על העולם, או אינטרס אישי של הנאה מתענוגי העולם. הרמב"ם מלמד אותנו, שאכן תהיה תקומה לאומית לעם ישראל, וירבה השפע הגשמי, אולם כל אלו הם אמצעים ולא מטרה. המטרה היא התגדלות בתורה וידיעת ה'. בימות המשיח ישררו התנאים הטובים ביותר לעיסוק רוחני נעלה, מתוך שלווה ורוחב דעת, ללא טרדות ועיסוק בצרכים קיומיים או מאבקי הישרדות. הרווחה הגשמית תאפשר פריחה ושגשוג רוחניים. יועמדו גדולי רוח שישגו את התורה בכל עומקה, ושימצו את הפוטנציאל הרוחני שקיים באדם עד תומו, כך שידעו את ה' ברמה הגבוהה ביותר שניתן לדעת.

מנקודת מבטו של האדם הפרטי, הרווח בימות המשיח הוא היכולת הנוחה יותר לזכות לשיא אושר - לחיי העולם הבא [הלכה ד]. אך מעבר לכך ישנו המבט הכלל עולמי [הלכה ה] לפיו נהנה כולנו, בני האדם, זה מזה, ונהיה כולנו במהלך של עבודת ה' ולימוד חכמתו. ה' ישמח בנו ואנו בו, והעולם כולו יהיה שרוי באושר ובשלמות.

הרחבות

• בין ימות המשיח לעולם הבא

כְּדִי שִׁיְהִי פְּנוּיִן בְּתוֹרָה וְחֻקֵּיהֶּ... כְּדִי שִׁזְכּוּ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבֵּא. במקום אחר מתאר הרמב"ם בהרחבה כיצד יהיה לימוד התורה בימות המשיח: "מפני שאותו המלך שיעמוד מזרע דוד בעל חכמה יהיה יתר משלמה, ונביא גדול הוא קרוב למשה רבנו, ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה', ויבואו כל הגוים לשומעו שנאמר והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים, וסוף כל השכר כולו והטובה האחרונה שאין לה הפסק וגרעון הוא חיי העולם הבא, אבל ימות המשיח הוא העולם הזה ועולם כמנהגו הולך אלא שהמלכות תחזור לישראל" [הלכות תשובה ט, ב].

ומהו אותו עולם הבא שכל ימות המשיח נועדו כדי ששגשגו?

מבאר הרמב"ם: "הטובה הצפונה לצדיקים היא חיי העולם הבא והיא החיים שאין מות עמהן והטובה שאין עמה רעה... העולם הבא אין בו גוף וגויה אלא נפשות הצדיקים בלבד בלא גוף כמלאכי השרת... כך אמרו חכמים הראשונים: העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה אלא צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהן ונהנין מזיו השכינה... שידעו ומשיגין מאמתת הקדוש ברוך הוא מה שאינם יודעים והם בגוף האפל השפל... כבר הודיעונו החכמים הראשונים שטובת העולם הבא אין כח באדם להשיגה על בוריה ואין יודע גדלה ויפיה ועצמה אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, ושכל הטובות שמתנבאים בהם הנביאים לישראל אינן אלא לדברים שבגוף שנהנין בהן ישראל לימות המשיח בזמן שתשוב הממשלה לישראל אבל טובת חיי העולם הבא אין לה ערך ודמיון ולא דמוה הנביאים כדי שלא יפחתו אותה בדמיון" [שם ח].

ג בְּיָמֵי הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כְּשֶׁתִּתְּיָשֵׁב מַלְכוּתוֹ וְיִתְקַבְּצוּ אֵלָיו כָּל יִשְׂרָאֵל, יִתְיַחֲסוּ כָּלֵם עַל פִּי בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שֶׁתְּנוּחַ עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר: "וְיָשֵׁב מִצְרָף וּמִטְהַר...^א" (מלאכי ג, א). וּבְבִי לִי מִטְהַר תַּחֲלֶה, וְאָמַר 'זֶה מִיָּחֵס כִּהְיָ' וְזֶה מִיָּחֵס לִי, וְדוֹחָה אֶת שְׂאֵינָן מִיָּחֵסִין לְיִשְׂרָאֵל. הַרִי הוּא אוֹמֵר: "וַיֹּאמֶר הַתְּרַשֵּׁתָא לָהֶם... עַד עֵמֹד כִּהְיָ לְאוּרִים וּלְתַמִּים"^ב (עזרא ב, א); הִנֵּה לְמִדָּת שְׁבוּרוֹת הַקֹּדֶשׁ מִתְיַחֲסִין מְחֻזְקִין וּמוֹדִיעִין מִיָּחֵס. וְאֵינּוּ מִיָּחֵס יִשְׂרָאֵל אֲלָא לְשִׁבְטֵיהֶם, שֶׁמוֹדִיעַ שָׁמָּה מִשְׁבֵּט פְּלוּנִי וְזֶה מִשְׁבֵּט פְּלוּנִי, אֲבָל אֵינּוּ אוֹמֵר עַל שֶׁהֵם בְּחֻקֵּי פְּשָׁרוֹת 'זֶה מִמְּזֹר' וְזֶה עֶבֶד; שֶׁהֲדִין הוּא שֶׁהִמְשִׁפְּחָה שְׁנִטְמָעָה^ג - נְטָמָעָה.

מטרתם של ימות המשיח

ד לא נְתַאֵוּ הַחֻקִּים וְהַנְּבִיאִים יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ, לֹא כְּדִי שִׁיְשַׁלְטוּ עַל כָּל הָעוֹלָם, וְלֹא כְּדִי שִׁיְרָדוּ^ד בְּגוֹיִים, וְלֹא כְּדִי שִׁיְנַשְׂאוּ אוֹתָם הָעַמִּים, וְלֹא כְּדִי לְאָכַל וּלְשִׁתּוֹת וּלְשִׁמּוֹחַ, אֲלָא כְּדִי שִׁיְהִי פְּנוּיִן בְּתוֹרָה וְחֻקֵּיהֶּ וְלֹא יִהְיֶה לָהֶם נוֹגֶשׁ^ה וּמִבְּטָל, כְּדִי שִׁיְזַכּוּ לַחַיִּי הָעוֹלָם הַבֵּא, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ בְּהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה^ו (א, ט).

ה וּבְאִתּוֹ הַזְּמַן לֹא יִהְיֶה שֵׁם לֹא רָעַב וְלֹא מִלְחָמָה וְלֹא קִנְיָה וְתַחֲרוּת, שֶׁהַטּוֹבָה תִּהְיֶה מְשִׁפְּעַת הַרְבֵּה, וְכָל הַמַּעֲדָנִים מְצוּיִן כְּעֶפֶר, וְלֹא יִהְיֶה עֶסֶק כָּל הָעוֹלָם אֲלָא לְדַעַת אֶת יי בְּלִבָּד. וּלְפִיכָּה יִהְיוּ חֻקִּים גְּדוֹלִים, וְיִוָּדְעוּ דְּבָרִים הַסְּתוּמִים הָעֲמֻקִּים, וְיִשְׁיֻגוּ דַּעַת בּוֹרְאֵם כְּפִי כַּח הָאֱדָם, שֶׁנֶּאֱמַר: "כִּי מִלְּאָה הָאָרֶץ דַּעַת אֶת יי כְּפִי לִים מְכַסִּים"^ז (ישעיה יא, ט).

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְסִיעֵנוּ

יְתִיחְסוּ - תתברר שושלת היוחסין. **רוּחַ הַקֹּדֶשׁ** - דרגה הקרובה לנבואה: "שירגיש האדם כאילו דבר מה חל בו, וכוח אחר עבר עליו, שמדובבו, ואז ידבר בדברי חכמה או תהילה או בדברי תוכחה מועילים או בדברים מדיניים או אלוהיים. וכל זה בהקיץ ובמצב של שימוש החושים כרגיל" (מ"ג, ב, מה). שֶׁנֶּאֱמַר: "הֲנִנִּי שֶׁלַח מַלְאָכֶי וּפְנֵי דָרְךָ לִפְנֵי... וּמִי מִקְלָפֶל אֶת יוֹם בּוֹאוֹ וּמִי הַעֲמֵד בְּהָרְאוֹתוֹ, כִּי הוּא כְּאֵשׁ מִצְרָף וּכְבָרִית מְכַבְּסִים. וְיָשֵׁב מִצְרָף וּמִטְהַר כְּפִי לִי וְנִקְּאֹתָם כְּפִי וְנִקְּסָהּ, וְהִיזְלָה' מְגִישֵׁי מִנְחֵהּ בְּצִדְקָה". הַרִי הוּא אוֹמֵר: "וַיֹּאמֶר הַתְּרַשֵּׁתָא [נחמיה] לָהֶם אֲשֶׁר לֹא יֹאכְלוּ מִקֹּדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים, עַד עֵמֹד כִּהְיָ לְאוּרִים וּלְתַמִּים". לְבִיאֹר אוּרִים וְתוּמִים רֹאה לְעִיל ב, ה. שְׁנִטְמָעָה - שנתערבה בתוך העם. **יְרָדוּ** - ישעבדו. **נוֹגֶשׁ** - דוחק ולחץ. **כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְנוּ בְּהַלְכוֹת תְּשׁוּבָה** - שתיאורי השפע שיגיעו למקיימי התורה אינם אלא הטבת התנאים ללימוד התורה וקיומה כדי להגיע אל השכר האמת, שהוא העולם הבא, "שיסיר ממנו כל הדברים המונעין אותנו מלעשותה, כגון חולי ומלחמה ורעב וכיוצא בהן, וישפיע לנו כל הטובות המחזקים את ידינו לעשות את התורה, כגון שובע ושלום ורבות כסף וזהב, כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להן, אלא נשב פנויין ללמוד בחכמה ולעשות המצוה, כדי שנזכה לחיי העולם הבא... שבזמן שאדם טרוד בעולם הזה בחולי ובמלחמה ורעבון, אינו מתעסק לא בחכמה ולא במצוה, שבהן זוכין לחיי העולם הבא" (תשובה ט, א). "ומפני זה התאוו כל ישראל, נביאיהם וחכמיהם, ימות המלך המשיח, כדי שינוחו ממלכות הרשעה, שאינה מנחת להן לעסוק בתורה ובמצוות כהוגן, וימצאו להם מרגוע, וירבו בחכמה, כדי שיזכו לחיי העולם הבא" (א, ט, ב). **וּבְאִתּוֹ הַזְּמַן וְכוּ'** - הקשר בין השלווה לבין הכרת ה' מבואר ברבנו: "כי בידיעת האמת מסתלקת האיבה והשנאה, ויבטלו נוקי בני אדם זה לזה. וכבר הבטיח בכך ואמר 'וגר זאב עם כבש ונמר עם גדי ירבו'... ופרה ודב תרעינה... ושיעשע יונק...', ואחר כך נתן סיבה לכך, ואמר כי סיבת סילוק אלה השנאות וההתקוטטויות וההשתלטויות היא ידיעת בני אדם את אמיתת האלוה, ואמר 'לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קודש', כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים'. דע זה" (מ"ג, ג, יא). **כְּפִי לִים מְכַסִּים** - הרבה, כמו שהמים מכסים את קרקעית הים.

חתימה: 'משנה תורה' חותם בנושא הפותח את הספר: הכרת ה'. והדברים מכוונים, חזר ושנן, חזר והקף. ויהיה בידך דבר אחד: אמת. בהצלחה. וברוך רחמנא דסיעעו.

לעילוי נשמת אבישי בן נועם וזיוה ז"ל